

[Sonja Mikkelsen]

mindre dele af de ydre kønsorganer (genital mutilation). I den mest alvorlige form (infibulation) fjernes klitoris, de små og en del af de store skamlæber, og der foretages sammensyninger, så der kun er små åbninger tilbage for urin og menstruationsblod. Det er herefter ægtemandens ret at bryde sammensyningen på bryllupsnatten.

I 1982 fandt Sverige anledning til at gennemføre et forbud mod omskæring af kvinder med en strafferamme på fængsel i op til 2 år, og en række andre europæiske lande har tilsvarende lovgivning.

Spørgeren går ud fra, at det allerede er ulovligt i Danmark at lemlæste pigebørn og voksne kvinder ved omskæring, men ønsker denne opfattelse bekræftet med en præcisering af, efter hvilke paragraffer i straffeloven/eventuelt anden lovgivning der skal straffes i sådanne tilfælde, herunder hvilke strafferammer der som følge heraf er gældende.

Svar (11/11 92):

Justitsministeren (Engell):

Jeg går ud fra, at der med spørgsmålet sigtes til operationer, foretaget her i landet, der består i, at man fjerner klitoris og kønslæberne (labia minora). Det er den beskrivelse, som Sundhedsstyrelsen i en skrivelse af 3. september 1981 har givet af kvindelig omskæring.

1. Straffelovens § 244 og § 245 er sålydende:

»§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

§ 245. Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Det samme gælder den, som uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred.«

For at et indgreb kan betegnes som vold i straffelovens forstand, skal der være tale om et ikke helt ubetydeligt indgreb mod en andens legeme. Såfremt legemsangrebet medfører en forsætlig skade på legeme eller helbred, vil indgrebet være omfattet af straffelovens § 245.

Selv om et indgreb umiddelbart opfylder voldsbestemmelsernes ordlyd, kan det dog ikke betragtes som retsstridigt i de tilfælde, hvor det legitimeres gennem et anerkendelsesværdigt formål. Et af de vigtigste eksempler herpå er de lægeligt begrundede indgreb, hvor operationens lovlighed beror på, at dens nyttevæne er større end dens farlighed eller skadevirkninger. En lægeligt indiceret operation udført med patientens samtykke – f.eks. en kønsskifteoperation – falder således uden for strafferettens område.

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens skrivelse fra 1981, som jeg netop nævnte, og af en udtalelse, som styrelsen for ganske nylig har afgivet, at Sundhedsstyrelsen finder, at kvindelig omskæring må anses for at være en mutilerende operation, og at der aldrig vil være lægelig indikation for at foretage denne. Sundhedsstyrelsen henstillede derfor allerede i 1981 til danske læger, at de ikke foretager kvindelig omskæring.

Det må på denne baggrund efter Justitsministeriets opfattelse antages, at det omhandlede indgreb vil være omfattet af straffelovens § 245, stk. 2.

Det antages i strafferetten, at et samtykke fra den, som rammes af en voldshandling, i nogle tilfælde vil kunne gøre handlingen retmæssig og dermed straffri for den, der udfører handlingen. Således er mindre grove former for vold straffri, når der forud er givet samtykke dertil. Det er Justitsministeriets opfattelse, at de i indledningen nævnte meget omfattende indgreb er af en sådan karakter, at samtykke ikke kan bringe indgrebet uden for det strafbare område.

Som jeg nævnte indledningsvis, er maksimumstrafframmen i straffelovens § 244 fængsel indtil 1 år og 6 måneder og i § 245 fængsel indtil 4 år. Straffen efter disse bestemmelser udmåles imidlertid i det konkrete tilfælde i overensstemmelse med straffelovens almindelige udmålingsprincipper og under hensyntagen til de særlige forhold i de enkelte tilfælde.

Den endelige afgørelse af det rejste spørgsmål henhører under domstolene.

Spm. nr. S 103

Til sundhedsministeren (30/10 92) af:
Sonja Mikkelsen (S):